

MASARYKOVA UNIVERZITA

Filozofická fakulta

Ústav hudebních věd

Sdružená uměnovědná studia

Klára Vejvodová

ARCHITEKT MOJMÍR STUPŇÁNEK

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Dagmar Koudelková

2017

*Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala
samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů.*

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce, PhDr. Dagmar Koudelkové, za ochotu a cenné rady, a zvláště za trpělivost a připomínky. Dále Ing. arch. Mojmíru Stupňánkovi za poskytnuté informace a materiály.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na tvorbu brněnského architekta Mojmíra Stupňánka, který pracoval ve Vývoji nábytkářského průmyslu v Brně jako konstruktér nábytku a dále jako návrhář v pozdějším Výzkumném a vývojovém ústavu nábytkářském v Brně. Po skončení tohoto podniku si založil vlastní ateliér I.N.D., kde se kromě návrhů nábytku zabýval také řešením interiérů.

ABSTRACT

This bachelor's diploma thesis focuses on the work of architect Mojmir Stupnanek, furniture designer from Brno. At first, we was working at Vývoj nábytkářského průmyslu in Brno, for a short period of time as a constructor and later as a designer in Výzkumný and vývojový ústav nábytkářský. Then, he founded his own studio I.N.D. where he focused not only on the furniture design, but also on the interior design in general.

KLÍČOVÁ SLOVA

Mojmír Stupňánek, architekt, návrhář, nábytek, 20. století, design, Brno

KEY WORDS

Mojmir Stupnanek, architect, designer, furniture, 20th century, design, Brno

ÚVOD.....	1
1. ŽIVOTOPISNÁ DATA.....	2
2. POVÁLEČNÁ DOBA A NÁBYTEK.....	3
2.1 Sedmdesátá léta.....	4
2.1.1 Vývoj nábytku.....	5
2.2 Osmdesátá a devadesátá léta.....	7
3. NÁRODNÍ PODNIK VÝVOJ NÁBYTKÁŘSKÉHO PRŮMYSLU	8
3.1 Vývoj nábytku a vývoj nábytkářského průmyslu	9
3.2 Konstrukce nábytku a jeho vývoj	12
4. POČÁTKY VE VVÚN.....	13
4.1 Konstruktor nábytku	13
4.1.1 Stolový nábytek a židle.....	13
4.2. Nástup po vysoké škole	14
4.2.1 Skříňový nábytek	15
4.2.2 Dětský nábytek	15
5. NÁVRHÁŘ NÁBYTKU VE VVÚN	16
5.1 Lamelový nábytek.....	17
5.1.1 Historie nábytku z vrstveného dřeva	17
5.1.2 Klekačky	19
5.1.3 Křesla, stoly a židle.....	20
5.2 Čalouněný nábytek	21
5.3 Židle a stoly	22
5.4 Skříňový nábytek	23
6. VVÚN NA VELETRŽÍCH SPOTŘEBNÍHO ZBOŽÍ V BRNĚ.....	24
6.1 MVSZ 1984	24

6.2 MVSZ 1985	25
6.3 MVSZ 1986	26
6.4 MVSZ 1987	27
6.5 MVSZ 1988	28
7. PUBLIKAČNÍ ČINNOST	29
8. TVORBA PO ROCE 1990	31
8.1. Návrhy nábytku.....	31
8.2 Interiérová tvorba.....	32
8.2.1 Veřejné prostory	33
8.2.2 Soukromé interiéry	36
9. ZÁVĚR	37
Resumé.....	38
Summary	38
Seznam vyobrazení	39
Seznam použité literatury	42
Periodika	42
Textové přílohy.....	43
Životopis v datech.....	43
Seznam publikační činnosti architekta	44
Obrazové přílohy	46
Výběrový soupis díla	55

ÚVOD

Práce se zabývá architektem Mojmírem Stupňánkem, brněnským návrhářem nábytku, který v Brně studoval a následně i pracoval: v letech 1975–1976 jako konstruktér nábytku ve Vývoji nábytkářského průmyslu¹, kde spolupracoval s návrháři na návrzích nábytku a jejich výrobě. Poté odešel na vysokou školu a po jejím absolvování nastoupil roku 1981 znovu do Výzkumného a vývojového ústavu nábytkářského, pracoval ve funkci návrháře nábytku, především se zaměřením na lamelový nábytek², tedy oblast, o kterou se v té době zajímal jen málokdo. Spolupracoval také s ostatními návrháři a zakázky měl od různých firem, podílel se i na programu pro export. Po skončení VVÚN si roku 1990 založil vlastní ateliér, v němž se kromě návrhů nábytku zabýval i řešením interiérů. Mojmír Stupňánek je zajímavá osobnost, o které se moc neví. Cílem této bakalářské práce je podat co nejvíce informací o tomto návrháři, především o jeho práci a tvorbě. Záměrem je vytvořit ucelené monografické dílo.

O Mojmíru Stupňánkovi nebyla doposud napsána žádná publikace, pouze medailony v encyklopediích obsahující jeho životopis. Tento fakt omezil možnost využití knižních zdrojů a čerpání informací v nich obsažených. V publikaci *Nová encyklopedie českého výtvarného umění* od Anděly Horové je o něm napsán pouze medailonek se základními informacemi o jeho tvorbě a zaměstnání. Dalšími zdroji v této práci byly archivní časopisy, a to časopis *Domov*³ a *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*⁴. V uvedených periodikách nebylo však mnoho informací, většinou se jednalo o články z brněnských výstav, na kterých VVÚN vystavoval i některé prototypy, či modely nábytku, jež navrhl Mojmír Stupňánek. Dále obsahovaly i články napsané samotným Mojmírem Stupňánkem, pro tuto práci byl významný článek

¹ Národní podnik, který vznikl roku 1954 jako Vývoj nábytkářského průmyslu (zkr. VNP), poté přejmenován v roce 1978 na Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský (zkr. VVÚN), zanikl roku 1990.

² Nábytek z vrstveného dřeva.

³ Vychází od roku 1960; do 90. let 19. století šlo o jediný časopis, který se zabýval bydlením, designem ale i například architekturou a urbanistikou. Právě kvůli svému zaměření byl velice oblíbený.

⁴ Firemní časopis Vývoje nábytkářského průmyslu (pozdějšího VVÚN) určený zejména zaměstnancům tohoto podniku.

o lamelovém nábytku umožňující bližší zařazení do kontextu této problematiky. Tyto časopisy byly hledány v knihovnách a archivech, jednalo se o výtisky z let, kdy Mojmír Stupňánek pracoval ve VNP a později ve VVÚN⁵. Potřebných informací v nich bylo opravdu málo. Publikace *Geneze designu nábytku* (Karasová Daniela) a *Dějiny českého výtvarného umění* (Polana Bregantová, Rostislav Švácha a Marie Platovská) poskytují informace obecně o designu a jeho vývoji, dále se zaměřují přímo na nábytek v poválečné době a následujících rocích. Tyto údaje posloužily pro zařazení do kontextu doby z historického hlediska a pro pochopení různých režimů a jejich vlivu na tvorbu nábytku v daných letech. Také zde byl zmíněn vývoj tvarosloví a typologie nábytku. Dané informace mi pomohly pochopit tvorbu Mojmíra Stupňánka v národním podniku VVÚN i v jeho vlastním ateliéru. Dalším důležitým zdrojem pro mě byly rozhovory s autorem poskytující informace neobsažené v žádných tištěných ani jiných materiálech.

1. ŽIVOTOPISNÁ DATA

Mojmír Stupňánek se narodil 9. července 1953 v Kyjově. Jeho otec pracoval dlouhé roky v UP závodech v Koryčanech jako stolař a bezesporu tím ovlivnil i svého syna Mojmíra. Důsledkem toho byl výběr odborného učiliště UP Rousínov (obor stolař), na které začal chodit roku 1968 a absolvoval jej v roce 1971 s vyznamenáním. Poté nastoupil na SUPŠ⁶ obor konstrukce a tvorba nábytku (pod vedením prof. akad. arch. J. A. Šálka a Ing. arch. Vejmana). Po jejím absolvování byl přijat v roce 1975 do Vývoje nábytkářského průmyslu Brně, a to do funkce konstruktéra. Po roce se rozhodl pokračovat ve studiu a byl přijat na Fakultu architektury VUT⁷ v Brně. Po úspěšném ukončení studia se roku 1981 opět vrátil do VVÚN v Brně, tentokrát jako návrhář nábytku (*Obr. 1*). Kvůli povinné vojenské službě musel ještě v tomto roce práci opustit, roku 1983 se však na své místo znovu vrátil. Pracoval zde až do roku 1990. Hlavní náplní jeho práce

⁵ Ročníky 1975, 1976, 1981–1990.

⁶ Střední uměleckoprůmyslová škola Brno, dříve Škola uměleckých řemesel (ŠUR) – založena roku 1924.

⁷ Vysoké učení technické Brno.

byly návrhy skříňového nábytku a sedacího nábytku.⁸ Spolupracoval také s akad. arch. Františkem Vránou na řešení nábytku pro děti a nábytku pro seniory. Podílel se na programu pro export, v němž se vytvářely návrhy sedacího, stolového a skříňového nábytku. Pracoval také na čalouněném nábytku pro UP závody Bučovice. Soustavně se zabýval i lamelovým sedacím nábytkem. Šlo o návrhy židlí z vrstveného dřeva, křesla *List* s podnožkou a křesla *Mono*, stolku a židlí *Sani* a další. Většina z těchto návrhů nebyla bohužel zařazena do sériové výroby. Výjimkou byla klekačka *Roto*, která byla vyráběna sériově v ohýbaném dřevě, ačkoli původně byla navržena v lamelách.⁹

Od roku 1990 působí ve svém vlastním ateliéru I.N.D. a zabývá se designem nábytku a interiérovými projekty. Je také členem OA a AIT.¹⁰

2. POVÁLEČNÁ DOBA A NÁBYTEK

Evropa byla nepříznivě ovlivněna válečným střetem, následkem bylo přerušení tvorby a výroby nábytku a změny v průmyslové výrobě. Po porážce Hitlera Sovětským svazem a západními zeměmi v důsledku politického vývoje se Československo dostalo za železnou oponu, která rozdělila Evropu na pozdější socialistickou východní a kapitalistickou západní část. Roku 1948 po komunistickém převratu přišly změny v oblasti politické, hospodářské i společenské. Tato změna ovlivňovala mnoho následujících let nejen styl života a práce, ale i průmysl a kulturu. Západní Evropa odstraňovala následky války a pokračovala ve snaze navázat na předválečný vývoj rozvojem techniky a průmyslu s hospodářskou pomocí od Spojených států amerických. Tato možnost byla nabídnuta i Československu, které však z politických důvodů bylo

⁸ Archiv Mojmirá Stupňánka: písemně zpracovaný životopis.

⁹ KOUDELKOVÁ, Dagmar. Stupňánek Mojmir. In: HOROVÁ, Anděla. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 2006, s. 731. ISBN 80-200-1209-5.

¹⁰ Asociace interiérové tvorby.

nuceno tuto nabídku odmítnout. Bylo zařazeno do východního bloku a následovalo velké znárodnění průmyslu, řemeslné výroby a soukromého podnikání.¹¹

Jedním z největších problémů po válce byl nedostatek bytů a stát této záležitosti věnoval velkou pozornost. Hned v sedmdesátých letech začala hromadná výstavba panelových sídlišť. Avšak ani v osmdesátých letech tato situace nebyla zcela ideální. Poměrně malé a typizované byty nebyly pro každodenní fungování domácnosti úplně vhodné. Velké množství nově postavených panelových domů s ještě větším počtem bytů v nich tak zaměstnalo centrálně řízenou velkovýrobu nábytku, která měla za úkol tyto byty vybavit.¹²

2.1 Sedmdesátá léta

Po válce došlo ke změnám, zrodilo se centrální řízení a plánování a vznikla nová struktura nábytkářského průmyslu. Došlo k rozdělení výrobní sféry na tři skupiny: národní podniky, výrobní dřevozpracující družstva a podniky místního hospodářství. Národní podniky se zabývaly velkovýrobou nábytku, patřily sem UP závody Rousínov a UP závody Bučovice, Interiér Praha, TON Bystřice pod Hostýnem, Jitona Soběslav a Kovona Lysá nad Labem. Spadal sem i Vývoj nábytkářského průmyslu v Brně, jenž měl vytvářet nové výrobky, zkoušet nové výrobní technologie a materiály, a utvářet výrobní program pro význačné nábytkářské podniky. Všechny tyto podniky spadaly pod

¹¹ KARASOVÁ, Daniela. *Geneze designu nábytku*. V Praze: Uměleckoprůmyslové museum, 2012, s. 170. ISBN 978-80-7101-103-3.

¹² PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. Design 1970–1989. In: BREGANTOVÁ, Polana, Rostislav ŠVÁCHA a Marie PLATOVSKÁ. *Dějiny českého výtvarného umění*. VI, 1958/2000. Praha: Academia, 2007, s. 831. ISBN 9788020014888.

celostátní hospodářskou organizaci Nábytkářský průmysl Brno.¹³ Podnik zahraničního obchodu (PZO) Ligna¹⁴ byl pověřen exportem výrobků do zahraničí.

Po roce 1970 bylo navrženo mnoho nových typů a souprav nábytku prezentovaných veřejnosti na výstavách a veletrzích, avšak pouze minimum se následně vyrábělo sériově, většina z nich se již do obchodů nedostala.¹⁵ Tuto problematiku popisuje v jednom svém článku pro časopis *Domov*¹⁶ i Jaroslav Kadlec:

„ ... málo jsme zdůrazňovali našim čtenářům jednu závažnou skutečnost. Ta tkví v tom, že pouze nepatrná část z vystavovaných exponátů, zvláště vývojových modelů, bývá zařazena do výroby, a tím se tedy nedostává na náš trh s nábytkem a ke spotřebiteli. Tento fakt jsme si zvláště letos uvědomovali, když jsme pozorovali dychtivé návštěvníky, převážně z řad mladé generace, kteří pozorně hodnotili, diskutovali nad exponátem, ale hlavně vybírali nábytek pro svůj domov. Možná, že si ani neuvědomují reprezentanti naší nábytkářské tvorby, výroby i prodeje, o jak závažnou skutečnost jde. “¹⁷

2.1.1 Vývoj nábytku

Minimalizováním bytových jednotek bylo nutné změnit vybavení bytu. Došlo ke změně typů a formy nábytku. Vliv na jeho strukturu, vzhled i rozměry měly i další okolnosti – spojení více funkcí v rámci jedné místnosti, obytný prostor byl větší vůči ostatním částem bytu a vestavěný nábytek měl širší využití. Největší proměnou však prošla jídelna, která byla nahrazena obývacím pokojem, ložnice se stala obývací

¹³ Vznikl roku 1961 ze státní organizace Sdružení podniků nábytkářského průmyslu (1958). Zdroj: PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 828.

¹⁴ Zřízen roku 1949, od roku 1977 se exportem zabýval i VHJ (výrobně hospodářská jednotka) PZO Drevounia Bratislava. Zdroj: PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 828.

¹⁵ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. Op. cit., s. 828.

¹⁶ Patřil mezi hlavní propagátory moderní bytové kultury.

¹⁷ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. *Domov*. 1986, roč. 1986, č. 6, s. 32.

a kuchyně s koupelnou a dalšími místnostmi se razantně zmenšily. Těmto změnám se musel přizpůsobit i nábytkářský průmysl. Firmy vyvíjely nové typy nábytku vhodné přímo pro tyto malé byty.¹⁸

V sedmdesátých letech vymizel z bytů, především obývacích pokojů, sektorový nábytek pro ukládání věcí. Byl to skladebný nábytek, jenž se dal různě kombinovat a skládat podle potřeby. Tento typ úložného nábytku nahradily mohutné bytové stěny, které jakožto kompletní sestavy vylučovaly jakoukoli jinou variantu či doplnění. Brzy se však jejich jednotvárnost a nemožnost variability stala terčem kritiky. Ke slovu se tak opět dostal sektorový nábytek a na jeho vývoj navázal Jindřich Halabala svou řadou *Universal*.¹⁹ Jednalo se o tři funkční celky s velkým úložným prostorem. Tato řada se vyráběla celých 27 let, a to od roku 1971.²⁰

Celočalouněný sedací nábytek spolu s bytovou stěnou se staly samozřejmostí v každém obývacím pokoji. Rovněž vznikl nový materiál pro výrobu sedacího nábytku a od poloviny osmdesátých let se začaly plasty používat v různých typech nábytku, protože na rozdíl od dřeva měly nové možnosti tvarování. Velmi znatelné to bylo na návrzích a výrobě židlí. Na českém trhu byl největším výrobcem židlí národní podnik TON.²¹ Kromě starších úspěšných židlí byly do výroby zařazeny i nové návrhy například od Antonína Šumana²² a Josefa Macka. Jednalo se především o židle z masivního dřeva. Podniky se také zabývaly vývojem židlí a křesel z vrstveného dřeva.

V osmdesátých letech se stal velice oblíbený i kovový nábytek, své využití našel především ve veřejných interiérech. Objevoval se velmi často v kancelářích, bankách

¹⁸ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 831.

¹⁹ Výroba UP závody Rousínov.

²⁰ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 832.

²¹ Zakladatel Michael Thonet, po první světové válce spojení s Kohn-Mundus a. s. na THONET-MUNDUS. Po druhé světové válce se stal národním podnikem THONET, roku 1953 přejmenován na TON (Továrna Ohýbaného Nábytku). Po politické změně České republiky roku 1989 byl změněn na státní podnik a od roku 1994 na akciovou společnost.

²² PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 835.

nebo čekárnách. Navazoval na předválečnou dobu a často byly k vidění tzv. trubkové pružící židle.²³

2.2 Osmdesátá a devadesátá léta

Na začátku osmdesátých let se nábytkem a obecně bydlením začali zabývat i filosofové, psychologové, sociologové a publicisté. Do středu pozornosti se tak dostalo uspořádání bytu a vhodné dispoziční řešení. Důležitý byl i finanční faktor, protože si byty začaly pořizovat i mladé rodiny. Zájem byl i o potřeby dětí a dětský nábytek, bydlení seniorů a tělesně postižených, a levný nábytek pro mladé. Dbalo se především na ergonomii²⁴ nábytku.²⁵

„ Od moderního nábytku se začala ve větší míře vyžadovat skladebnost, funkční víceúčelovost, variabilita sestav i jednotlivých prvků a moderní design. Stále více se kladl důraz na individuální charakter výrobků, na variabilitu a možnost obměny – objevila se patrová lůžka, stahovací závěsy, pruhované textilie. “²⁶

Po revoluci došlo ke změně politického režimu na pluralitní demokracii a byly otevřeny hranice. Průmyslová výroba se na přelomu těchto let ocitla na rozmezí. Podnikům se otevřely nové možnosti exportu na západ, zatímco export na východ byl omezován. Došlo také k privatizaci a restituci a následným majetkoprávními změnám, které vedly k zániku mnoha podniků nebo k připojení k nadnárodním společnostem.

Celá dosavadní síť nábytkářského průmyslu tvořena národními podniky byla zrušena. Velkou ztrátou pro oblast výzkumu a tvorby nábytku bylo ukončení činnosti Výzkumného a vývojového ústavu nábytkářského v Brně po jeho více než třicetiletém

²³ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 836.

²⁴ Je to interdisciplinární věda, která zkoumá vztah člověka a jeho prostředí. Bere v úvahu anatomické, fyziologické a psychologické faktory stejně jako chování, kapacitu a limity člověka.

²⁵ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 832.

²⁶ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. In: *Dějiny českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 832.

úspěšném fungování. Část bývalých zaměstnanců přešla do firmy Tusculum²⁷ nebo do menších podniků, většina z nich pokračovala v nábytkovém designu ve vlastních ateliérech.²⁸

3. NÁRODNÍ PODNIK VÝVOJ NÁBYTKÁŘSKÉHO PRŮMYSLU

Roku 1954 byl založen tehdeším ministerstvem lesů a dřevařského průmyslu Vývoj nábytkářského průmyslu, a to jako národní podnik se sídlem v Brně. V době jeho založení začínaly velké přeměny státní výroby nábytku, zejména v důsledku velkého úpadku funkční a estetické úrovně nábytku, ministerstvo také reagovalo na poválečný nedostatek bytů a bytového vybavení. Avšak vybudovat v podstatě z ničeho národní podnik všestranného zaměření a vysokých kvalit, jakým již po 20 letech (1974) svého působení VNP byl, nebylo zcela jednoduché. Ale právě i díky tomuto podniku vznikl vyspělý nábytkářský průmysl, jakým byl v době tehdejšího ČSSR.²⁹

Ve vedení podniku byli podnikový ředitel UP Bučovice Albín Hadač, Václav Mráz a podnikový ředitel n. p. Jitona Soběslav Jaroslav Raiser. Zaměstnání zde byli i pracovníci ze Spojených UP závodů. VNP se zabýval tvorbou a výrobou nábytku, který měl být praktický a jednoduchý, zároveň měl splňovat požadavky na vysokou kvalitu zpracování a dobrý design.³⁰ Navrhováním nábytku pro sériovou výrobu se zabýval Jindřich Halabala, právě pod jeho vedením vznikla sektorová řada *U-I*, která byla po čtyřech letech zavedena do sériové výroby. Tato řada představovala praktický skladebný nábytek vhodný pro malé panelákové byty vznikající v tehdejší době v hojném počtu.³¹

²⁷ Firma, která vznikla z bývalého národního podniku UP závody.

²⁸ PAULY, Jana a Dagmar, KOUDELKOVÁ. Design 1989–2000. In: BREGANTOVÁ, Polana, Rostislav ŠVÁCHA a Marie PLATOVSÁ. *Dějiny českého výtvarného umění*. VI, 1958/2000. Praha: Academia, 2007, s. 1020. ISBN 9788020014888.

²⁹ KADLEC, Jaroslav. 20 let Vývoje nábytkářského průmyslu. *Domov*. 1975, roč. 1975, s. 14.

³⁰ KOUDELKOVÁ, Dagmar. Vývoj nábytkářského průmyslu. In: HOROVÁ, Anděla. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 2006, s. 840. ISBN 80-200-1209-5.

³¹ KADLEC, Jaroslav. 20 let Vývoje nábytkářského průmyslu. Op. cit., s. 14.

Dalším významným pracovníkem byl akad. arch. František Vrána zabývající se návrhy knihoven v rámci speciálního úkolu³² a společně s Mojmírem Stupňánkem navrhovali dětský nábytek a nábytek pro seniory.³³

Roku 1978 byl VNP přejmenován na Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský. Pracovní náplní byl stále především design a tvorba nového nábytku, ale i vývoj materiálů a technologií. Stal se tak významným pracovištěm metodickým a vývojovým.³⁴

3.1 Vývoj nábytku a vývoj nábytkářského průmyslu

Jarní prodejní výstava v Brně roku 1975 v důsledku vysokého zájmu veřejnosti a velkou návštěvností znovu potvrdila zájem obyvatel o spotřební zboží. Největší zájem byl o bytovou kulturu, hlavně o nábytek. Společnost procházela rozvojem ekonomiky, zvyšovala se životní úroveň a rostl zájem o bytovou kulturu. Vlivem toho významně vzrůstala poptávka po nábytku. Tvorba a zařizování interiéru je nepostradatelným dílem ve zvyšování kulturní i hmotné úrovně. Nábytek má významnou roli, protože utváří nejvíce intimní prostředí člověka a jeho rodiny, i právě díky tomuto aspektu má tato oblast pro společnost tak velký sociální, kulturní a ekonomický význam.

Tento fakt byl znám již dříve, a proto před rokem 1970 VNP začal s přípravou programu rozvoje techniky a vědy, který by měl řešit právě tuto problematiku. Na základě toho vznikl státní úkol C4. Celý tento program byl velice rozsáhlý, avšak lze ho rozdělit na čtyři základní oblasti. První oblast se zabývala teoretickou částí, která obsahovala různé prognózy potřeb nábytku, jako kvantitu, sortiment funkčních skladeb a typologii nábytku. Druhá oblast se zabývala materiálem, třetí technologií a poslední, čtvrtá, zahrnovala všechny tyto oblasti a zrekapitulovala výsledky ze všech do celkového

³² KOUDELKOVÁ, Dagmar. Vývoj nábytkářského průmyslu. In: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 841.

³³ KOUDELKOVÁ, Dagmar. Stupňánek Mojmír. In: HOROVÁ, Anděla. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 2006, s. 731. ISBN 80-200-1209-5.

³⁴ KOUDELKOVÁ, Dagmar. Vývoj nábytkářského průmyslu. In: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Op. cit., s. 841.

a konečného návrhu nových nábytkových typů, které měly být zrealizovány a sériově vyráběny.

Budoucí vývoj potřeby nábytku v ČSSR byl řešen státním úkolem C4, jehož cílem bylo vyrábět kvalitní výrobky a v dostatečném množství, které budou co nejlépe uspokojovat potřeby společnosti. Na úkolu se podílely další odborné instituce, jako byl Ústav bytové a oděvní kultury Praha, Státní výzkumný ústav obchodu, Výzkumný ústav výstavby a architektury a Státní výzkumný ústav ekonomiky pro spotřební průmysl. Také úzce spolupracovali například s lékařskými a hygienickými institucemi a dalšími. Společně s těmito odbornými institucemi provedli rozbor vývoje minulého a také současného stavu, výsledkem byla prognóza potřebného množství nábytku na deset let dopředu. Samozřejmě byly současně vyvozeny také důležité požadavky na kvalitu a funkci v návaznosti na výstavbu bytů, rozvoj, růst a obnovu bytového fondu, také jeho dispozice a skladby. Rovněž byl uskutečněn výzkum a rozbor všech funkcí a činností v procesu a provozu bydlení, na základě toho byly vyvozeny potřeby a nároky jednotlivých funkcí, jenž by měl nábytek splňovat. Kromě jiného byla také provedena analýza maloobchodního obrátu zahrnující jeho dosavadní vývoj a současně předpověď kupní síly obyvatelstva v oblasti nábytku.³⁵

Aby vše správně fungovalo a vycházelo tak, jak má, a byly splněny dané cíle, především podstatné zvýšení kvality, bylo nutné řešit typologii nábytku tak, aby umožnila shromáždění výroby a její specializaci, dále využití spolupráce na základě maximálního sjednocení, normalizace a důležitá byla také typizace nábytku. Bylo nutné, aby takto pojatá skladba umožnila dostačující pestrost spotřebiteli a byla funkčně vhodná v procesu bydlení a také v individuálním tvoření samostatných interiérů. Účelem ideálního řešení typologické skladby nábytku je, aby na straně jedné nebyl na trhu a ve výrobě nadbytek totožných funkčních typů nábytku a na straně druhé by neměly chybět některé základní typy nutné pro správnou funkci bydlení, jak tomu bylo v určité míře do té doby.

Bylo stanoveno několik základních cílů, jejichž výsledkem by bylo úspěšné vyřešení tohoto úkolu. Tyto cíle byly definovány šesti otázkami. První otázka spočívala

³⁵ RAISER, Jaroslav. Vývoj nábytku a vývoj nábytkářského průmyslu. *Domov*. 1976, roč. 1976, č. 5, s. 15.

v tom, kolik nábytku společnost vyžaduje v cílovém roce (objem, množství, hodnota). Druhá otázka měla zodpovědět to, jaký má být nábytek z pohledu funkce a jaké potřeby má splňovat, jaké má plnit funkční parametry a jak má být dodáván na trh (v jakých typologických skupinách a proporcích). Třetí otázkou bylo, z jakých surovin a materiálu by měl být výrobek zhotoven, a to s ohledem na jeho funkci, ale i k dosažení maximální produktivity a také technické kvality. Čtvrtá otázka se zabývala technologií, jaké má být použití strojů, mechanismů a zařízení, a jak za pomoci těchto aspektů co nejekonomičtěji daný výrobek zhotovit. Pátou otázkou pak bylo to, jak má být tento nábytek zkonstruován a také vyvíjen, aby došlo ke splnění veškerých těchto kritérií.

Byla také stanovena základní hlediska pro řešení funkčních parametrů jednotlivých druhů a skupin výrobků. První hledisko se zabývalo vztahem k člověku, druhé pak vztahem k jeho fyzickým a fyziologickým potřebám (jídlo, odpočinek, spánek atd.). Třetí se věnovalo jeho psychickým a psychologickým potřebám (účelnost, praktičnost, vytvoření vhodného prostředí pro žití, technická kvalita atd.). Čtvrté řešilo vztahy k jiným předmětům nacházejících se v bytě. Páté zohledňovalo vztah ke společenskému, přírodnímu a ostatnímu prostředí. Šesté zkoumalo vztah ke společenským a sociálně-ekonomickým podmínkám.

V roce 1976 již tento úkol končil, avšak program vycházející právě z tohoto úkolu pokračoval i poté. Již před dokončením bylo zřejmé, že některé úspěchy nastaly. Jednalo se především o to, že do sériové výroby byla zavedena řada nových typů nábytku. V souhrnném rozsahu výroby ve velkoobchodních cenách za rok 1976 tomu odpovídalo zhruba 600 milionu Kčs. Mezi těmito vyrobenými kusy nábytku byly výrobky opravdu moderní a pokrokové. Skladebný systém umožnil právě tuto produktivní výrobu, současně však tento nábytek zůstal pestrý a variabilní, což oslovilo danou cílovou skupinu při zařizování a přestavbě bytu.

Roku 1976 se také v souladu s tímto programem řešily další inovační programy, které byly spojeny s výstavbou, rekonstrukcí a modernizací některých velkých nábytkářských závodů (například UP závody Rousínov v Třebíči). Ve všech těchto závodech se mělo jednat o produkci nábytku, jak pro trh v ČSSR, tak i pro export, a to v rozsahu cca 1 milion Kčs. Jednalo se o vysoké částky, a tudíž bylo řešení velmi náročné. V rámci úkolu C4 bylo právě pro tyto účely pracovníky VNP Brno a dalšími

podniky v ČSSR zpracováno mnoho řad návrhů nových nábytkových typů. Mezi několik ukázek můžeme zařadit například návrhy od F. Vrány obsahující pohovky (i sklopné), čalouněné soupravy, společenské konferenční stolky a dětské postele.³⁶

3.2 Konstrukce nábytku a jeho vývoj

Z historického hlediska vývoje nábytku a jeho výroby došlo již po roce 1945, ale především po roce 1948, k významným změnám. Výroba nábytku a obecně celý průmyslový design se v této době staly součástí rozvoje materiální kultury v tehdejší socialistické společnosti. Došlo k rozšíření výrobních kapacit a zvětšení objemu výroby. Pomalu tak vznikal nábytkářský průmysl. V době založení Vývoje nábytkářského průmyslu nastoupilo do firmy několik architektů, jejichž vedením byl pověřen architekt Jindřich Halabala.

Roku 1984 již VVÚN fungoval 30 let a za tuto dobu byly registrovány určité vývojové změny nábytku, nejen ve výběru materiálů, ale i ve tvarech a v konstrukcích.³⁷ Vývojem prošly všechny typy nábytku, například sedací a kuchyňský. Pro firmu byl také velmi důležitý export, a právě pro posílení vývozu československého nábytkářského průmyslu byla založena skupina, která se specializovala především na návrhy nábytku pro vývoz. Byly zrealizovány kvalitní výrobky dobré úrovně, příkladem je soubor *Helen, Romantik, Safari* nebo dětský nábytek *Viktoria*. Autorem těchto výrobků byl vedoucí architekt skupiny pro export – František Vrána. Vyváženy byly rovněž výrobky navržené Ing. arch. Mojmírem Stupňánkem, a to především sedací a stolový nábytek.³⁸

³⁶ RAISER, Jaroslav. Vývoj nábytku a vývoj nábytkářského průmyslu. *Domov*. 1976, roč. 1976, č. 5, s. 16.

³⁷ UHLÍŘ, Alois. Vývoj tvarů a konstrukce nábytku. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984, roč. 1984, č. 107, s. 7.

³⁸ UHLÍŘ, Alois. Vývoj tvarů a konstrukce nábytku. *Op. cit.*, s. 13.

4. POČÁTKY VE VVÚN

4.1 Konstruktor nábytku

Po ukončení střední školy nastoupil v srpnu roku 1975 Mojmir Stupňánek jako konstruktor do VNP v Brně. V tomto období spolupracoval s Františkem Vránou, který zde působil jako návrhář nábytku. Pracovali společně na mnoha návrzích z masivního dřeva. Náplní jeho práce byla technická řešení daných produktů zahrnující konstrukci a technické výkresy, též působil jako konzultant při výrobě. Protože ve funkci konstruktéra pomáhal návrhářům s konstrukčním řešením jejich návrhů, tak nebyval pod výslednými návrhy uveden. V říjnu roku 1976 z tohoto podniku odešel, důvodem bylo studium na VUT v Brně.

V rámci této spolupráce vzniklo několik návrhů židlí a stolů. Všechny tyto návrhy byly vyrobeny z masivu v přírodní barvě dřeva nebo v kombinaci s bílou a černou barvou, povrchově upraveny transparentním lakem.³⁹

4.1.1 Stolový nábytek a židle

Následující návrhy byly vyrobeny z masivního dřeva a tvořily set. Jednalo se o dva vysoké jídelní stoly na čtyřech kulatých nohách se čtvercovou deskou se zkosenými rohy a nízký konferenční stolek. Ke stolům patřila i židle s pružnou textilní opěrkou a stolička ve stejném stylu. Barva byla ponechána přírodní. Židle měla nohy s opěradlem v černé barvě a některé stolové desky byly v kombinaci dřeva s bílou barvou.

Dále vznikl návrh židle, jejíž konstrukce byla vyrobena z kulatiny malých průměrů, sedák a opěrák byl z překližky⁴⁰ v černé barvě s malými výřezy. Ve stejné

³⁹ E-mailová korespondence (20. 12. 2016) a fotografie z archivu Mojmir Stupňánka.

⁴⁰ Desky vyrobené ze tří nebo více vrstev dýh (dýha je tenký pás dřeva o tloušťkách 0,3–5 mm), dýhy jsou na sebe lepeny pod úhlem 90°, průměr desky je 4–22 mm.

konstrukci byla řešena i stolička, jenž byla ve dvou verzích, jako vysoká nebo nízká. Na těchto návrzích byly přiznané konstrukční spoje a bylo tak viditelné použité kování.

V této kategorii nábytku byla navržena i verze setu židlí se stolkem pro děti. Konkrétně šlo o obdélníkový stůl z masivního dřeva na válcových nohách a židle na nohách čtvercových ve verzi s opěradlem a bez něj. Tento nábytek měl velké oblení rohů a hran pro větší bezpečnost dětí.⁴¹

4.2. Nástup po vysoké škole

Po dokončení vysoké školy se v červenci roku 1981 vrátil zpět do již přejmenovaného VVÚN jako návrhář nábytku. Spolupracoval znovu s Františkem Vránou na technickém řešení jeho návrhů. Tuto spolupráci ukončil nástup do povinné vojenské služby.

V tomto období pracovali na skříňovém nábytku solitérním⁴² a sestavách nábytku do pracoven, ložnic a obývacích pokojů. Také se zabývali řešením dětského nábytku. Použitým materiálem na těchto návrzích byl masiv ponechaný pouze v přírodní barvě nebo v kombinaci s bílým laminem⁴³, povrchově upraveno transparentním lakem. Veškeré návrhy, které byly tvořeny z lamina a masivu, na sebe tvarově navazovaly a typické pro ně bylo velké oblení rohů. Pokud návrh obsahoval skříňku s dvířky, tak měla dřevěné kulaté úchytky. Tyto prvky se opakovaly i u některých zásuvek nebo byly nahrazeny vyříznutím kulatých otvorů pro uchycení přímo v čele zásuvky.⁴⁴

⁴¹ fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

⁴² Samostatně stojící předmět v prostoru.

⁴³ Dřevotřískové desky povrchově upravené impregnovaným dekorativním papírem.

⁴⁴ E-mailová korespondence (20. 12. 2016) a fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

4.2.1 Skříňový nábytek

V kategorii skříněk volně umístěných do místností šlo o atypický návrh skříňky se zásuvkami a volnými poličkami ve třech úrovních nad sebou, tím skříňky dosahovaly střední výšky. Jsou zde použité hranaté, kulaté, zkosené a zaoblené tvary.

Na stejném principu byl postaven další atypický skříňový soubor trojúhelníkového tvaru složený z hranatých bloků, z nichž některé byly prázdné a jiné obsahovaly zásuvky. Tento návrh byl větších rozměrů do výšky i do šířky. Předností tohoto návrhu byl větší úložný prostor. Souprava byla vhodná například pro umístění ke zdi do obývacího pokoje.

Dalšími sestavami byly dvě varianty nábytku do pracoven. Každá obsahovala pracovní stůl, skříňku se zásuvkami a skříňku s členěným prostorem pro ukládání knih či pořadačů dokumentů. Výška těchto skříněk byla shodná s deskou pracovního stolu, vyčníval jen policový systém umístěný na jedné ze spodních skříněk. V jedné z variant byla navíc skříňka s dvířky umístěná na spodní skříňce z druhé strany stolu.

Sestava nábytku do ložnic obsahovala noční stolek tvarově navazující na čelo postele a středně vysoký soubor polic se skříňkou umístěný z druhé strany postele.

Nábytek do obývacích pokojů byl tvořen bloky skříněk a polic, mezi kterými byla zasazena i dvoumístná pohovka, a tím vznikl ucelený soubor.⁴⁵

4.2.2 Dětský nábytek

Model nábytkové sestavy pro matky s malými dětmi zahrnuje dětskou postýlku, přebalovací pult a nízké skříňky s dvířky a zásuvkami. Skříňky bylo možné variabilně sestavit dle prostorových možností místnosti.

⁴⁵ fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

Dalším návrhem byla dětská kolébka zasazená do dřevěné konstrukce, která umožňovala nastavit výšku kolébky pro lepší manipulaci s dítětem. Pro snadnější přesun byla opatřena kolečky.

Součástí dětského nábytku byla také skládací židlička. Dala se složit do tvaru vysoké jídelní židličky, do které se dítě posadilo a mohlo se přisunout k jídelnímu stolu, anebo do varianty nízké židličky spojené se stolkem, aby si v ní dítě mohlo hrát. Všechny tyto typy dětského nábytku pro bezpečnost dětí neměly žádné ostré rohy ani hrany.⁴⁶

5. NÁVRHÁŘ NÁBYTKU VE VVÚN

Po návratu z vojenské služby zpět do VVÚN roku 1983 začal Mojmír Stupňánek působit již jako samostatný návrhář nábytku. Začal spolupracovat s firmami a na základě jejich požadavků řešil nové návrhy pro jednotlivé typy nábytku. Národní podnik Jitona Soběslav mu zadal úkol navrhnout řešení různých variant židlí a stolů pro rodiny a firmy.

V září tohoto roku vznikly požadavky na export nábytku do Číny a Ruska. Na realizaci požadavků se podílel i Mojmír Stupňánek, který začal s novými návrhy pro zahraniční žadatele. Obchodní dohody řešila firma Drevounia v Bratislavě. Proběhla obchodní jednání za účasti Mojmíra Stupňánka. Zahraničním jednatelům se zde předváděly nejen návrhy, ale i použité materiály a vysvětlovala se také technologie výroby. Byla uzavřena dohoda a probíhal obchod s těmito zeměmi.⁴⁷

Tento národní podnik se každoročně prezentoval na Mezinárodním veletrhu spotřebního zboží v Brně⁴⁸. Na veletrhu měl svoji expozici zaměřující se na všechny typy nábytku. Na některých výstavách byly k vidění i Stupňánkovy návrhy (*Obr. 2*).

⁴⁶ fotografie z archivu Mojmíra Stupňánka.

⁴⁷ E-mailová korespondence s Mojmírem Stupňánkem, 20. 1. 2017.

⁴⁸ Zkr. MVSZ.

Jako návrhář nábytku zde působil až do roku 1990, kdy podnik zanikl. Po tuto dobu se zabýval širokým spektrem různých typů nábytku a dostal za svou práci také různá ocenění.⁴⁹ (Obr. 3, 4)

5.1 Lamelový nábytek

Do této kategorie nábytku patří různé typy klekaček, židlí a stolů, křesel a polokřesel lišících se od klasických tím, že byly nižší. Lamely se používaly hlavně při řešení sedacího nábytku. Měly řadu výhod, mezi ně patřily nové možnosti tvarového ohýbání konstrukcí a také možnost výroby pružící konstrukce ze dřeva, čímž se u těchto typů nábytku dosahovalo nového vzhledu.⁵⁰

5.1.1 Historie nábytku z vrstveného dřeva

V roce 1986 bylo možné v zahraničních zemích dělit lamelový nábytek do skupin v rámci dané země, ale zároveň také v porovnání se zeměmi ostatními. Severní země měly v tvorbě nábytku svoje specifické znaky a byly pro mnohé státy této doby značnou inspirací. Velký vliv na tyto rozdíly v tvorbě měly různé osobnosti (architekti a designéři) a i potřeby společnosti v daném období a místě. V Dánsku již ve 20. letech byly jako hlavní předkládány teorie Bauhausu⁵¹, dle nichž se navrhoval a vyráběl nábytek. Postupem času docházelo k reformě ve výrobě nábytku a roku 1924 byla v Dánsku založena škola nábytku – Královská akademie krásných umění v Kodani. Kaare Klint, který byl ředitelem této školy, byl názoru, že nejdůležitější je rozbor funkce a optimální účelnosti. Avšak na rozdíl od Bauhausu, který experimentoval s náročnými a novými tvary, se zaměřil na to, jak rozumně využít již získané zkušenosti a vyzkoušená spolehlivá řešení. Vzniklo tak výchozí postavení pro tvorbu nábytku, z něhož více či méně

⁴⁹ Archiv Mojmíra Stupňánka.

⁵⁰ Fotografie z archivu Mojmíra Stupňánka.

⁵¹ Škola v německém Výmaru, založeno roku 1919 Walterem Gropiem, byl zde kladen velký důraz na spojení umění a řemesel.

vycházely i ostatní skandinávské země. Mnoho návrhářů se zaměřilo na osvědčené postupy ohýbání masivních lišt z vrstveného dřeva pro kostry jednotlivých druhů nábytku a tvarování překližkových materiálů pro sedáky a opěradla. Návrháři byli nadmíru úspěšní a koncem 40. let dospěli k velmi dobrým výsledkům přinášejícím dánské výrobě nábytku mezinárodní úspěch, především díky novým tvarům a myšlence, také spojením použitelnosti a praktičnosti nábytku. Důraz byl kladen na spolupráci návrhářů a výrobců, obzvláště pak u tohoto technologického zpracování. Jednalo se především o sedací nábytek a jako nejznámější návrháře lze uvést Arneho Jacobsena a Alvara Aalto.⁵²

To, co vzniklo ve Skandinávii (především v Dánsku), mělo vliv na celou Evropu. Problematikou lamelového nábytku bylo ovlivněno i mnoho světových architektů: Marcel Breuer (Bauhaus), Charles Eames (křeslo 670, 671), i Charles Pollock. Ve Skandinávii byl lamelový sortiment zaměřený především na funkčnost, pohodlí a ergonomii, v Itálii se lamela objevovala hlavně jako prvek výtvarný, prezentovaný různými možnostmi tvarování hmoty, kombinovaný často například kovem a trubkou. Zpracování lamel se objevuje také v Rakousku, Německu, Islandu a bývalé Jugoslávii. Také u nás se zabývali architekti a návrháři touto problematikou. Ačkoli naše země byla velmi ovlivňována okolními zeměmi a jejich myšlením a uměním, které působily na výrobu nábytku a následně na spotřebitele, byla zde vidět snaha tyto vlivy odstranit a přizpůsobit nábytek našim podmínkám, myšlení, životu a tvořit nezávisle na ostatních zemích. Výroba nábytku u nás byla orientována do velkých celků a změna výroby by byla velice časově náročná, přesto se však podařila v některých malých podnicích a družstvech, či u jednotlivých návrhářů nábytku. Šlo o snahu tvorby a výroby, jež vycházela pouze z „našich podmínek a problematiky našeho člověka“. V roce 1963–1966 byla zpracována ve VNP Brno studie o vývoji a realizaci několika typů sedacího a stolového nábytku z lamel. Na návrzích a výrobě se podílel arch. M. Navrátil, akad. arch. František Vrána a také Ing. arch. Mojmir Stupňánek.⁵³ Následovaly další pokroky ve vývoji nábytku z vrstveného dřeva, mnoho nových návrhů a realizací, rovněž

⁵² STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1986, roč. 1986, č. 115, s. 20.

⁵³ STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. *Op. cit.*, s. 21.

spolupráce s dalšími firmami. V roce 1986 se vývojem lamelového nábytku zabývalo především VVÚN Brno, také ve spolupráci s n. p. TON v Bystřici pod Hostýnem.⁵⁴

5.1.2 Klekačky

Klekačka neboli klekosed či klekací židle, je speciální druh židle, na které by nemělo být sezení pro lidské tělo takovou zátěží, měla by tedy mít lepší ergonomii než židle klasická.

Mojmír Stupňánek navrhoval klekačky ve vrstveném dřevě v kombinaci s čalouněným sedákem a opěrákem pro nohy. Některé varianty obsahovaly navíc bederní podpěru pro větší pohodlnost sezení (*Obr. 5*) a jiné zase možnost polohování sedáku a opěrky kolen dopředu či dozadu po nosné konstrukci (*Obr. 6*), každý si tak mohl najít polohu, která mu vyhovuje nejlépe. Dalším typem byla i klekačka pružicí. K vidění byly i různé způsoby zpracování, například vkládaný masiv a ztenčené profily použité dle namáhání. Většina klekaček byla navržena kolem roku 1985.

Nejvýznamnější z nich byla klekačka *Roto* (*Obr. 7*), která vznikla roku 1984. Navržena byla sice v lamelách, ale vyráběla se sériově v ohýbaném dřevě výrobcem TON Bystřice pod Hostýnem.

Dalším návrhem byla klekačka *Balans–Roto* (*Obr. 8*), jenž byla replikou dánských klekaček *Balans*, měla černé čalounění. Navržena byla roku 1986 a tohoto roku byla vystavena s lamelovými křesly na MVSZ v Brně.

V roce 1988 navrhl pro TON (závod Holešov) další varianty klekaček – pružicí s nastavitelnou bederní opěrou a klekačku s nastavitelným posunem sedáku a opěrky kolen. Tyto klekačky byly vystaveny na 19. MVSZ v Brně.⁵⁵

⁵⁴ STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. Op. cit., s. 22.

⁵⁵ Fotografie z rchivu Mojmíra Stupňánka.

5.1.3 Křesla, stoly a židle

Další oblastí zájmu tvorby Mojžíra Stupňánka byla křesla z lamel. Jednalo se o křesla klasická, houpací a polokřesla, některé byly v kombinaci s podnožkou a s opěrkou hlavy. Lamelová konstrukce byla v černé barvě nebo ponechaná v barvě dřeva. Sedáky a opěradla byly čalouněné v různých provedeních. Čalounění bylo pevné nebo snímatelné. Často vznikaly celé lamelové programy, navrženo bylo i jedno samostatné křeslo celočalouněné.

Kromě lamelových programů byly vytvořeny také návrhy židlí z vrstveného dřeva. Šlo o jednoduché stohovatelné židle *Rodo*, *Ponto* a *Kora* (*Obr. 9*). Židle byly navrženy i v kombinaci se stolem, některé další spolu s křeslem a podnožkou tvořily lamelový program.

Roku 1984 byl navržen lamelový program s jídelním setem (*Obr. 10*). Křeslo s podnožkou má snímatelné prošívané čalounění, přičemž část kostry křesla i podnožky je vyrobena z jedné ohýbané lamely, která je rozdělena na dvě části, a při pohledu na tento set je viditelná návaznost těchto dvou prvků na sebe. Křeslo s podnožkou bylo vyrobeno ve dvou variantách, v černé konstrukci se světlým čalouněním a pak ve tmavém čalouněním s konstrukcí v přírodní barvě dřeva. Tyto modely byly k vidění na 15. MVSZ roku 1984.

Navržen byl roku 1985 také kompletní lamelový program *Sani* (*Obr. 11*) obsahující odpočivné pružící křeslo a křeslo hovorové, navíc ještě podnožku a odkládací stůl. V další verzi k tomuto setu patřil i stůl se židlemi ve stejném čalounění jaké má křeslo. Vše bylo vytvořeno ve stejném tvaru, vysoké pohodlné čalounění bylo v tmavě modré barvě. Na křesle s podnožkou spolupracoval s Ing. Janem Zapletalem v rámci úkolu pro export. Křeslo mělo pružící konstrukci.

Pro TON Bystřice pod Hostýnem pracoval na lamelových programech. Nejprve v roce 1985, kdy vznikl lamelový program *Mono*. Této problematice se dále věnoval v roce 1986 (lamelový program křesel) a roku 1988 (lamelový program židlí), které navrhoval pro závod Holešov. Tyto návrhy byly následně vystaveny na MVSZ.

Mezi hlavní návrhy patřilo polokřeslo *Axo* (Obr. 12) a *Tempo* (Obr. 13) s pružicí lamelovou konstrukcí ponechanou v barvě dřeva. Na jednom z návrhů je čalounění černé a na druhém je bílý textilní výplet. Modely byly vystaveny v roce 1986 na MVSZ.

Dalším návrhem je houpací odpočivné křeslo *Kamelot* (Obr. 14) s kvalitním vysokým čalouněním hnědé barvy a černou lamelovou konstrukcí, navržené bylo roku 1988 a téhož roku i vystavené na MVSZ.⁵⁶

5.2 Čalouněný nábytek

Do této kategorie můžeme zařadit celočalouněná křesla a sedací soupravy obsahující pohovky s křesly.

V letech 1983–1984 pracoval Mojmir Stupňánek na zakázce pro UP závod Bučovice. Vznikla sedací souprava *Mondo* (Obr. 15), která má šikmé a lehce zaoblené tvary. Jedná se o dvoumístnou rozkládací pohovku s možností příležitostného přespaní, celý set doplňují křesla. Opěradla jsou dělená. Čalounění bylo moderní v době své výroby – proužkovaná textilie v bíločervené barvě s širšími řídkými pruhy. Navržena byla také sedací souprava *Puro* (Obr. 16) – křesla s dvoumístnou pohovkou s možností rozložení pro přespaní. Čalounění bylo řešeno bíložlutou proužkovanou textilií jako u předchozí soupravy a ve verzi hnědého čalounění. Oproti soupravě *Mondo* je méně členitá a područky má řešené zvlášť. Souprava *Puro* byla vystavena i na MVSZ v Brně roku 1987.

Roku 1985 pracoval znovu na návrzích čalouněného nábytku. Navrhl křeslo obdélníkového tvaru se šikmými područkami posazené na dřevěné nízké konstrukci. Textilie má tmavou barvu a opět se objevují pruhy.

Dále byla vytvořena tvarově zajímavě řešená souprava *Atest* (Obr. 17) s rozložitelnou třímístnou pohovkou a dvěma křesly. Provedení čalounění bylo ležerní. Vznikla i čalouněná souprava *Matros* (Obr. 18) – dvoumístná pohovka s křesly. Pohovka

⁵⁶ Archiv Mojmir Stupňánka.

byla rozkládací a splňovala požadavky na vyhovující a funkční výrobky pro příležitostné spaní a HBV – hromadnou bytovou výstavbu. Zešíkmené područky působily dojmem, jako by přecházely z boků přehnutím k sedáku a tím utvořily područku. Všechny tvary na této pohovce jsou zaoblené. Barva tmavá s kostičkovanou textilií. Souprava byla vystavena spolu se soupravou *Atest* roku 1987 na MVSZ.⁵⁷

5.3 Židle a stoly

V této kategorii můžeme vidět návrhy jednotlivých židlí a stolů, nebo celé jídelní sety z borovicového masivu a přírodního dubu. U většiny návrhů byla ponechána přírodní barva dřeva s vrchním transparentním lakem, jen některé stoly byly v barevných variacích (bílé, černé, červené a hnědé).

Pro podnik zahraničního obchodu Drevounia Bratislava navrhoval v letech 1983–1984 jídelní sety a skříňový soubor. Jídelní set byl navržen ve více variantách (i ve verzi pro děti), stůl byl čtvercový nebo kulatý. Židle byly klasické masivní nebo s výpletem či čalouněním. Ve verzi dřevěného výpletu vznikl jídelní set „A“ (*Obr. 19*), kde sedák a opěradlo nejsou z celého kusu dřeva, nýbrž každý složen z více částí.

V této době pracoval i na návrzích jídelního setu a stolů pro n. p. Jitona Soběslav. Stoly byly navrženy z masivního dřeva s možností barevných variant. Některé byly rozkládací a umožňovaly zvětšení jídelní plochy. Tvarově byly tvořeny více typy – čtvercové, obdélníkové, kulaté, šesti a osmihranné. Také ve variantě se zaoblenými či zkosenými rohy.

Z této kategorie byl prezentován roku 1984 na MVSZ jídelní set „A“. Dále roku 1990 obsahovala expozice stolek se židlemi.⁵⁸

⁵⁷ E-mailová korespondence s Mojmírem Stupňánkem (26. 2. 2017) a fotografie z archivu.

⁵⁸ Archiv Mojmíra Stupňánka.

5.4 Skříňový nábytek

Návrhy skříňového nábytku obsahovaly solitérní skříně a skříňové soubory, které byly univerzálního charakteru pro umístění do různých místností. Byla i možnost obměny či jiného poskládání jednotlivých částí. Některé skřínky měly prosklená dvířka a jiné měly dvířka kombinovaná z masivu a bílého lamina. Úchytky byly dřevěné kulaté. Soubory obsahovaly i policové díly. Barva byla přírodní a povrch lakovaný.

Roku 1984 pracoval na návrzích skříňového nábytku pro obytné prostory. Tento úkol byl zadán n. p. Jitona (závod Prachatice). Mezi návrhy patřily samostatné skřínky, ale také skříňový nábytek do kuchyně společně s jídelním setem. Pro tuto kategorii byly navrženy tři varianty. Vždy se jednalo o skříňový set pro ukládání nádobí, skleniček a příborů. V první variantě byla dvířka celodřevěná plná, v dalších dvou variantách byla dvířka vrchních skříněk se skly a sety obsahovaly i další blok nízkých skříněk tvořící pult na odkládání věcí či pracovní plochu.

Mezi hlavní návrhy patřil nábytkový soubor univerzálního charakteru *Prachatice* určený jako nábytek do kuchyně (*Obr. 20*). Obsahoval rohovou sadu nízkých skříněk s dvířky, zásuvkami a policemi, vhodnou jako pracovní desku či místo pro odkládání věcí. K tomu patřila i vysoká skříň s horními prosklenými skřínkami, pod kterými byly police a spodní skřínky s dvířky. Byla vytvořena i varianta tohoto souboru sloužící jako nábytek do ložnice či pokoje (*Obr. 21*). Obsahovala postel a policový díl umístěný nad ní. Vedle postele byla kombinace skříní, která měla uprostřed psací stůl se židlí z jídelního setu „A“. Dřevo zde bylo v kombinaci s bílým laminem. Obě tyto varianty byly prezentovány roku 1985 na MVSZ.

V roce 1989 navrhoval kancelářský nábytkový program pro n. p. Interiér Praha (závod Telč), který byl následně realizován ve výrobě.⁵⁹

⁵⁹ Archiv Mojžíra Stupňánka.

6. VVÚN NA VELETRZÍCH SPOTŘEBNÍHO ZBOŽÍ V BRNĚ

První Mezinárodní veletrh spotřebního zboží se konal na jaře roku 1970. Patřil mezi nejdůležitější veletrhy, kde se prezentoval nábytek. Poskytoval nejlepší přehled o stavu nábytkářského průmyslu.⁶⁰

6.1 MVSZ 1984

Na 15. ročníku Mezinárodní výstavy spotřebního zboží vystavoval VVÚN ve své expozici nábytek do kuchyní, obývacích pokojů a ložnic, také solitérní a doplňkový nábytek, nebytový a rekreační a také návrhy pro export. V tomto roce byly znatelné zvyšující se nároky na kvalitní a moderní nábytek a snaha výrobců o kvalitní nové kousky nábytku, které osloví spotřebitele.⁶¹

Z vystavovaného nábytku byly k vidění především jídelní sety od Mojžíry Stupňánka z borovicového masivu a přírodního dubu, například Jídelní set „A“, u kterého jsou židle kombinovány dřevěným výpletem. U tohoto setu šlo především o zdůraznění dobrého řemeslného opracování, což byl v roce 1984 výrobní trend pro nábytek určený pro export. Jednalo se o vývoj výrobního programu pro Jitonu Soběslav.

Dalším vystavovaným exponátem byl lamelový nábytek řešený v rámci zvláštního úkolu, ve kterém šlo o posílení exportu a také o kontakt s technologií. Na tomto programu pracovalo více návrhářů z VVÚN a Stupňánek na něm spolupracoval například s J. Zapletalem. Technicky je tento nábytek řešen na principu jednoho ohybu lamely (křeslo, podnožka, odkladní stolek, židle a jídelní stůl) v jeden celek. Je tedy vidět jakési vizuální napojení jednotlivých kusů nábytku, které k sobě patří.⁶²

⁶⁰ Archiv Mojžíry Stupňánka

⁶¹ STUPŇÁNEK, Mojžíra. Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984. Ročník 1984, č. 108, s. 44.

⁶² STUPŇÁNEK, Mojžíra. Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ v Brně. Op. cit., s. 46.

6.2 MVSZ 1985

Na 16. MVSZ v Brně připravil nábytkářský průmysl ČSSR pro návštěvníky zajímavé expozice, hlavně pro ty, kteří chápali bytovou kulturu spíše jako součást kulturního vývoje společnosti. Došlo totiž v rámci vystavovaného sortimentu k podstatnému úbytku bytových stěn. Zařizování bytů „sektorovým způsobem“ byl v letech 1985 celosvětový trend. Přínosem bylo také zvýšení počtu jednotlivého i doplňkového nábytku. V mnoha podnikových expozicích byl vystaven velmi progresivní nábytek zachycující evropské trendy, obzvláště patrné to bylo u čalouněného nábytku, kde se vyžadovala větší měkkost a pohodlí a způsob tvarování byl uvolněnější.⁶³

I na této výstavě měl významné zastoupení VVÚN Brno. Na veletrhu byl k vidění jiný způsob předvedení skříňkového nábytku v rámci expozic a také se zvýšila pestrost tvarového pojetí a povrchových úprav. Příkladem byl nábytkový soubor zařizovacích předmětů umístěný v sekci jídelních setů a nábytku univerzálního charakteru *Prachatice* od Mojžíra Stupňánka. Byl určený pro export a vystavovaný v expozici n. p. Jitona Soběslav. Tento soubor byl prezentovaný ve dvou variantách, jako jídelna nebo jako studentský pokoj.

VVÚN vystavoval také mnoho typů čalouněného nábytku kvalitní úrovně. Nově byl kladen veliký důraz na možnost rozložení pohovek pro příležitostné přespání. Technologie výroby zůstaly stejné, měnilo se tvarové pojetí. Vystavovaly se zde i soupravy od Mojžíra Stupňánka. Jednalo se o pohovky *Puro*, *Mondo*. Při výrobě byl použitý standartní systém roztahování u dvoumístných pohovek a standartní čalounění různých variant splňující požadavky pro uplatnění v malých bytech.⁶⁴

Byl zde také prezentován nový program lamelového nábytku *Sani* od M. Stupňánka⁶⁵ (spolupráce s J. Zapletalem), na kterém jsou uplatněny oproti jiným

⁶³ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 16. MVSZ. *Domov*. 1985, roč. 1985, č. 6, s. 15.

⁶⁴ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 16. MVSZ. Op. cit., s. 20.

⁶⁵ STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985. Ročník 1985, č. 113, s. 47.

vystavovaným návrhům v této kategorii složitější a výrobně náročnější tvary. Na těchto výrobcích bylo dosaženo nových poznatků a otevřely se další možnosti v oblasti tvarování lamelového nábytku a jeho zpracování. Vystavovaným modelem bylo lamelové křeslo s podnožkou v tmavé barvě čalounění.⁶⁶

6.3 MVSZ 1986

V tomto roce byla viditelná problematika toho, že jen malé procento zastoupených vystavovaných výrobků bylo následně zařazeno do sériové výroby a nedostalo se tak až ke spotřebiteli. Obchody s nábytkem nabízely průměr, někdy až „podprůměr“, a tak se nelze divit tomu, že mnoho mladých lidí v této době využívalo příležitosti, kterou jim MVSZ v Brně nabízela, právě k vyhledání něčeho nového a moderního, co by zapadalo do jejich představ o funkčním, vkusném a cenově dostupném nábytku. Pokud nastala situace, že byl některý návrh nábytku vybrán pro sériovou výrobu, tak se velmi často stávalo, že daný vývojový model v rámci různých výrobních podmínek daných podniků prošel velkým počtem změn, že ho ve výsledku často nepoznali ani jejich vlastní autoři. I samotné časové rozpětí výroby bývalo velmi náročné a běžně se protahovalo až na 3 i více let.⁶⁷

V pavilonu B vystavoval československý nábytkářský průmysl reprezentovaný Brnem a Žilinou. Stejně jako na předchozím ročníku MVSZ došlo i v tomto roce k dalšímu úbytku bytových stěn a dalším důležitým přínosem byl v narůstajícím počtu lamelový sedací a odpočivný nábytek.⁶⁸ V této době šlo o velmi progresivní technologii, která měla své počátky již v první polovině 19. století a která byla u nás zanedbána. Překvapivá je ale skutečnost, že již v 50. letech 20. století ve VPN v Brně zpracovala skupina architektů řadu lamelového nábytku na tehdejší dobu ojedinělou i z mezinárodního hlediska, mezitím si ale skandinávské země lamelovým nábytkem

⁶⁶ STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985. Op. cit., s. 48.

⁶⁷ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. *Domov*. 1986, roč. 1986, č. 6, s. 32.

⁶⁸ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. Op. cit., s. 32.

získaly celý svět.⁶⁹ Tvarovou bohatostí na sebe upoutal pozornost právě lamelový nábytek z VVÚN Brno. Za zmínku stojí právě lamelový nábytek od Mojžíry Stupňánka, konkrétně polokřeslo *Axo*, *Tempo* a sedačka *Balans–Roto*.⁷⁰

6.4 MVSZ 1987

V této době nebyl sortiment nábytku jednotně ani koncepčně řízen a zůstávala tak prázdná místa v jeho konstrukci a složení. Struktura trhu byla nekompletní a zcela chyběly některé funkční typy nábytku. Následkem toho byla skutečnost, že tvorba nábytku neodpovídala zcela nárokům na dobré bydlení, i přesto, že byla snaha o zlepšení. V tomto roce bylo k vidění mnoho funkčních návrhů, některé na vysoké designéřské úrovni, avšak k jejich realizaci v sériové výrobě došlo pouze minimálně. Především zastaralé schéma výrobních programů bránilo inovaci.⁷¹ Trh s nábytkem byl nezajímavý a stereotypní, to také způsobovalo, že nebyla zcela uspokojena poptávka po funkčních nábytkových výrobcích, veřejnost měla zkreslený pohled na nábytkářský průmysl, zejména na jeho možnosti a schopnosti. Výrobci nábytku se mnohdy setkávali s velkými nepříjemnostmi, ať již s nedostatkem tehdy používaných pokrokových technologií a materiálem, nebo mezerami ve výrobních prostředcích. Zdokonalování šlo ruku v ruce kromě ekonomického aspektu také se zájmem obchodních partnerů. Většina z nich zastávala velmi konzervativní názory, které nepodporovaly rozvoj bytové kultury. Orientace na světový trh a nové trendy sice měla své zastánce, ale pokud nenásledovala ihned realizace nových nábytkových typů a nového designu v sériové výrobě, tak celá tato snaha přinést něco nového postrádala smysl. Z toho tedy vyplývá, že se nemohl tehdejší nábytkářský průmysl ČSSR rovnat jiným Evropským státům.⁷²

⁶⁹ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. *Domov*. 1986, roč. 1986, č. 6, s. 33.

⁷⁰ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. *Op. cit.*, s. 38.

⁷¹ KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Domov*. 1987, roč. 1987, č. 6, s.31.

⁷² KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Op. cit.*, s. 32.

Největším spotřebitelem produkce nábytku v této době byla mladá generace, a právě na tuto skupinu lidí se zaměřovala nová tvorba nábytku. Největší zastoupení měl čalouněný odpočivný nábytek, který byl orientován právě na tuto skupinu spotřebitelů, a VVÚN tak určitým způsobem reagoval na tehdy aktuální situaci.⁷³ Do výběru expozice VVÚN byla zahrnuta čalouněná souprava *Matros* navržená Mojmiřem Stupňánkem, jednalo se o pohovku s dvěma křesly v tmavém čalounění.⁷⁴ Mezi jeho další vystavované výrobky patřila i kolekce lamelových křesel, obsahující také klekačku, která byla replikou známých norských klekaček *Balans*.⁷⁵

6.5 MVSZ 1988

Ředitelství Nábytkářského průmyslu Brno a Drevářského a nábytkářského průmyslu Žilina mělo velké plány do nadcházejících let, které se týkaly různých inovací ve výrobě a vyráběném sortimentu nábytku v ČSSR, ale ne vše vyšlo tak, jak si tyto podniky představovaly. Z určité části se podařilo zvýšit úroveň vývoje a návrhy po designové stránce dosahovaly často srovnatelné úrovně s tehdejšími světovými standardy. Chystané inovace a rozšiřování sortimentu se pouze prezentovalo a nebylo s tím ve skutečnosti počítáno. Spotřebitelům byly stále nabízeny zastaralé a nefunkční, tvarově i barevně nudné výrobky, které si byly velmi podobné a pořád tedy nebylo nic nového k vystavení.

V expozici VVÚN měl kromě dalších kategorií velké zastoupení hlavně sedací čalouněný nábytek. Nábytek v této skupině měl velice kladné hodnocení a byl vhodný i k bezprostřednímu zavedení do sériové výroby. Mojmír Stupňánek zde svými návrhy zastupoval sedací odpočivný nábytek vytvořený z lamel.⁷⁶ Mezi jeho výstavní modely

⁷³ KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Domov*. 1987, roč. 1987, č. 6, s. 34.

⁷⁴ KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Op. cit.*, s. 31.

⁷⁵ KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Op. cit.*, s. 34.

⁷⁶ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na MVSZ Brno 1988. *Domov*. 1988, roč. 1988, č. 6, s. 7.

patřilo i křeslo *Kamelot*, houpací křeslo a klekačka s bederní podpěru. Všechny tyto návrhy měly pružící konstrukci z lamel a čalounění.⁷⁷

7. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Vývoj nábytkářského průmyslu (později Výzkumný a vývojový nábytkářský ústav) vydával firemní časopis *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno* určený hlavně všem zaměstnancům tohoto národního podniku. Byl to široce zaměřený časopis na nábytek a jeho výrobu. Obsahoval články ryze technické, zabývající se výrobními stroji a jejich inovacemi, povrchovými úpravami nábytku atd. Zahrnoval i zprávy z výstav, kde tento podnik vystavoval, a zprávy ze zahraničních výstav nábytku, a mnohé další články. Do těchto periodik přispívali především sami zaměstnanci podniku, mezi ně patřil i Mojmir Stupňánek.

Tento národní podnik posílal své zaměstnance na významné zahraniční veletrhy nábytku. Nejen že zde mohli vidět nové a odlišné vystavované zboží oproti tomu tuzemskému, ale také své poznatky přivezli zpět a mohli z nich čerpat nové nápady pro své návrhy. Součástí těchto cest byl také po návratu zpracovaný článek, důležitý především pro další kolegy návrháře. Takovéto články obsahovaly kromě popisu i názorné skici daných návrhů. Mojmir Stupňánek publikoval tři tyto reporty ze zahraničních veletrhů z Kodani. Jednalo se o článek *Ze skandinávského veletrhu*,⁷⁸ *Skandinávský veletrh nábytku – Kodaň 1988*⁷⁹ a *Veletrh nábytku v Kodani*.⁸⁰ První

⁷⁷ KADLEC, Jaroslav. Nábytek na MVSZ Brno 1988. *Domov*. 1988, roč. 1988, č. 6, s. 18.

⁷⁸ STUPŇÁNEK, Mojmir. Ze skandinávského veletrhu. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985. Ročník 1985, č. 111, s. 6–8.

⁷⁹ STUPŇÁNEK, Mojmir. Skandinávský veletrh nábytku – Kodaň 1988. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1988. Ročník 1988, č. 126, s. 90–93.

⁸⁰ STUPŇÁNEK, Mojmir. Veletrh nábytku v Kodani. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1990. Ročník 1990, č. 129, s. 50–53.

návštěva Kodaňského veletrhu v roce 1984 ovlivnila Stupňánka natolik, že se sám začal zabývat lamelovým nábytkem.

Mezi nejdůležitější veletrhy konané v tehdejší ČSSR patřil brněnský veletrh spotřebního zboží (MVSZ). Každoročně se VVÚN těchto výstav účastnil a měl zde velké expozice plné různých typů nábytku orientované do skupin dle typologie. Reporty z těchto veletrhů obsahovaly náhled do dalších podniků nábytkářského průmyslu, ale především podrobné popisy expozice VVÚN. V každé kategorii zmiňuje autor vždy obecné informace o dané skupině vystavovaného nábytku a dále se věnuje hlavním tvůrcům a jejich návrhům, některé i detailněji popisuje. Články jsou doplněny fotografiemi vystavovaných návrhů. Mezi tyto články patří *Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ*⁸¹, *Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985*⁸² a *Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský Brno na MVSZ*.⁸³

Dalším jeho článkem je *Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí*, kde nejprve píše o vzniku a historii lamelového nábytku, jeho vývoji a současného stavu, také o vývoji v zahraničních zemích. Obsahuje i vlastnoruční skici sedacího nábytku z vrstveného dřeva od významných skandinávských návrhářů. Poté se zaměřuje přímo na tuto problematiku u nás a zmiňuje z historie studii a návrhy tohoto nábytku ve VNP v letech 1963–1966 a další vývoj navazující až na tehdy současný stav (1986) v navrhování a výrobě tohoto nábytku. Zmiňuje i konkrétní návrháře, kteří se touto skupinou nábytku zabývali.⁸⁴

⁸¹ STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984, roč. 1984, č. 108, s. 44–48.

⁸² STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985, roč. 1985, č. 113, s. 45–48.

⁸³ STUPŇÁNEK, Mojmir. Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský Brno na MVSZ. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1990, roč. 1990, č. 129, s. 25–27.

⁸⁴ STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1986, roč. 1986, č. 115, s. 20–22.

8. TVORBA PO ROCE 1990

Po změně režimu a zrušení všech národních podniků, včetně VVÚN, si Mojmir Stupňánek založil roku 1990 vlastní ateliér se sídlem v Brně. Okruhem zájmu byly interiéry, nábytek a design, z čehož vznikl název ateliéru I.N.D. (Interiér, Nábytek, Design). Své návrhy také veřejně prezentoval a účastnil se brněnských veletrhů jako byl Fibex⁸⁵ a Mobis.⁸⁶

Roku 2014 spolupracoval na výstavě Nábytek made in Brno konané na hradě Špilberk v Brně (*Obr. 22*). Kurátorkou této výstavy byla PhDr. Dagmar Koudelková a PhDr. Jana Svobodová. Expozice obsahovala modely nábytku také z VNP a pozdějšího VVÚN. Byly zde k vidění i lamelové programy Mojmir Stupňánka (*Obr. 23*). Také usiloval o systematické zpracování historie podniku, jehož byl součástí, a důkazem toho je právě i tato spolupráce na výstavě. Dále spolupracoval s Dagmar Koudelkovou při zpracování dějin nábytku v Brně a na Moravě.⁸⁷

8.1. Návrhy nábytku

Na veletrhu Fibex konaném roku 1996 byly k vidění různé typologické návrhy nábytku. Šlo o atypicky řešené modely, jako je skříňka ve tvaru jehlanu a psací stůl složený z jehlanů a trojúhelníků (*Obr. 24*). Vyrobeno z masivního dřeva a ponechané v přírodní barvě. Dalším návrhem byly psací stoly, jejichž deska byla opět trojúhelníkového tvaru, zaoblená. Daly se kombinovat dva k sobě, čímž vzniklo místo pro práci z obou stran. Barva byla přírodní v kombinaci se světle modrým mořením dřeva. Dalším prezentovaným zbožím byla celočalouněná křesla, která byla ve více variantách. Každá část křesla měla jinou barvu – modrou, červenou, žlutou a zelenou (*Obr. 25*). Jedna varianta měla kromě těchto barev i černou, kterou byla zbarvená hrana „područky“.

⁸⁵ V roce 1990 vznikla akciová společnost Brněnské veletrhy a výstavy, MVSZ zanikl a nahradil ho veletrh Fibex, posléze veletrh Mobis (1997).

⁸⁶ Archiv Mojmir Stupňánka.

⁸⁷ Archiv Dagmar Koudelkové a e-mailová korespondence, 8.5.2017.

V návaznosti na své předchozí návrhy lamelového nábytku v rámci VVÚN navrhl také lamelové křeslo s podnožkou, která tvarově navazovala na konec křesla. Konstrukce byla ponechána v barvě dřeva. Tato lamelová souprava odpočivného nábytku nebyla čalouněná jako jí předcházející návrhy, ale měla textilní výplet v kombinacích černé a bílé barvy s pravidelným kostičkovaným vzorem uprostřed (*Obr. 26*). Tento lamelový soubor bylo možné vidět na již výše zmíněné výstavě Nábytek made in Brno spolu s dalším polokřeslem z lamel s bílým textilním výpletem. Dalším vystavovaným návrhem byl atypicky řešený pracovní stůl se skleněnou deskou položenou na dvou jehlanech, jeden špičkou dolů a druhý špičkou nahoru, navazující na tvorbu z roku předcházejícího. Všechny tyto návrhy byly prezentovány roku 1997 na výstavě Mobis.

V následujícím roce 1998 prezentoval své návrhy nábytku opět na veletrhu Mobis (*Obr. 27*). Částí vystavovaného nábytku byly atypicky řešené skříňky, nebo spíše malé úložné prostory, různých tvarů. Opět se zde objevoval motiv trojúhelníku a jehlanu v kombinaci se sklem, někdy tyto tvary byly zahnuté nebo zaoblené. Prezentovány byly i nové návrhy lamelových polokřesel, jejichž konstrukce byla pružící a znovu se u nich objevil látkový výplet, nyní již barevný v kombinaci zelené se žlutou s nepravidelným vzorem, nebo v modročervené barvě. Expozice byla doplněna o dva malé konferenční stolky.

V soukromé zakázce pro rodinu ze Znojma, která požadovala rekonstrukci části bytu, navrhl také dvě neobvykle řešené skříňky se zásuvkami. Měly zvlněný tvar a konstrukci v bílé barvě, čela zásuvek ve světle modré s bílými úchytkami ve tvaru trojúhelníku.⁸⁸

8.2 Interiérová tvorba

Ve vlastním ateliéru se nově zabýval i řešením interiérů, které s navrhováním jednotlivých kusů nábytku přímo souvisí. V této oblasti se jednalo o zakázky soukromé a veřejné. Z počátku se zabýval pouze kancelářským zařízením a pomalu začal

⁸⁸ Fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

s vlastními návrhy jednotlivých typů nábytku, někdy atypicky řešené. Dalším okruhem byl solitérní lamelový nábytek.⁸⁹

8.2.1 Veřejné prostory

Roku 1991 pracoval na řešení interiéru banky v Kroměříži (*Obr. 28*). Velká místnost pro komunikaci zaměstnanců se zákazníky byla vybavena černým kancelářským nábytkem a pokladnami. Doplněné zde byly i dvoumístné čalouněné sedačky pro čekající zákazníky. Stěny ladily s vybavením této místnosti a byly členěny na černé a hnědé bloky ohraničené stříbrnou barvou. Po dokončení dostal roku 1992 požadavky na zpracování realizací kanceláří. V roce 1996 pokračoval v dalším řešení kanceláří. Zařízeny byly pracovními stoly složenými z křivek pro 3 a více pracovníků a obsahovaly úložné skříňové systémy. Vše bylo řešené v tmavém dřevě a stoly byly doplněny o černé pružící kovové židle s koženým čalouněním. Kancelář obsahovala i šedohnědou rohovou sedací soupravu.

Na veletrhu Fibex roku 1992 vystavoval kancelářský nábytek (*Obr. 29*). Expozice obsahovala dva pracovní stoly. První byl v černé barvě s hnědou pracovní deskou a druhý byl v barvě bílé. Ke stolům patřily kovové pružící židle s černým opěradlem a sedákem. Také zde byl atypický návrh celočalouněných křesel vhodných do veřejných prostorů. A návrh skříně, která měla uprostřed policový regál s dvěma zásuvkami a přidanou kruhovou desku s jednou nohou fungující jako malý stolek, vlevo od polic byly umístěné věšáky a v části pravé zrcadlo.

V roce 1993 dostal zakázku na řešení interiéru České spořitelny. Šlo o prostory, kde přicházeli do styku zaměstnanci s návštěvníky spořitelny. Pracoval na více pobočkách této firmy (*Obr. 30*). Pobočka Rajhrad, Židlochovice a brněnská pobočka Křídlovická. Zabýval se kompletním řešením – nejen nábytkem, ale i například svítidly, koberci, květinami apod. Byly zde realizovány skleněné přepážky kombinované se dřevem pro kontakt personálu se zákazníky a čalouněná křesla pro čekající. Pobočka

⁸⁹ Fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

v Židlochovicích byla realizována moderněji než ostatní. Dřevo bylo v šedé a bílé barvě. Rám skleněné přepážky měl zkosené horní rohy a ve spodní dřevěné části se objevovaly trojúhelníkové bílé prvky. Atypicky řešená celočalouněná křesla byla v barvě šedé, modré a černé, byla k vidění o rok dříve na veletrhu Fibex.

Téhož roku se věnoval i zakázce na řešení interiéru banky v Holešově. Vybavena byla typickým kancelářským nábytkem v přírodní barvě dřeva a v kombinaci černé barvy. Místnost byla doplněna i konferenčním stolem s kovovými pružícími židlemi s pružným černým sedákem a opěradlem.

Roku 1994 se účastnil veletrhu Fibex, kde měl malou expozici s kancelářským nábytkem a ukázkou přepážky se sklem pro veřejné interiéry určené především bankám, spořitelnám a poštám.

V pražské části Chodov se zabýval roku 1995 opět zakázkou od České spořitelny (*Obr. 31*). Pracoval na řešení celé budově spořitelny, od vstupní haly, kanceláří až po zázemí pracovníků, obsahující i stavební úpravy. Tento projekt trval téměř celý rok. Realizace byly odlišné dle pater. Vstupní prostory byly z tmavého dřeva kombinované skly, kancelářské prostory byly v dřevě červeném se židlemi v šedém čalounění a černé konstrukci.

Firma Elektro Spáčil požadovala řešení jejich prodejen. Jednalo se například o pobočku v Brně, Olomouci a Hodoníně. Na tomto projektu pracoval v letech 1995–2012. Nábytek byl řešen v bílé barvě se zasklenými poličkami a otevřenými regály. Pro názorný příklad uvedu řešení jedné prodejny (*Obr. 32*). Prostor byl vybaven nábytkem ve dvou velkých blocích. Nízký pult, který měl zevnitř poličky otevřené pro prodávajícího a zvenku zasklené pro zboží nabízené zákazníkovi. Za pultem byly u stěny vysoké otevřené regály v celé šířce pultu. Vše bylo v bílé barvě a vynikalo tak vystavené zboží.

Na přelomu let 1995–1996 se věnoval návrhům aul pro kulturní instituce v městě Zlaté Moravce na Slovensku. Nejdůležitějším prvkem byly sedačky (křesla) umístěné v řadách pod sebou. Navrhl dvě řešení těchto místností lišící se sedacím nábytkem. První návrh obsahoval celočalouněná tmavě vínová křesla zkosených tvarů. Druhá křesla byla ve světlejší barvě, zaoblená a s vyšším pohodlnějším čalouněním (*Obr. 33*). Obě varianty

obsahovaly polohovatelný sedák umožňující sklopení pro lepší možnost průchodu v uličkách.

Také dostal zakázku od Ostravské firmy Osna, která chtěla navrhnout interiér jejich prodejny roku 1996. Prostor byl doplněn kancelářským nábytkem s regály a vytvořily se tak jednotlivá oddělená pracoviště. Barevná kombinace byla černá s hnědou. Židle pro zaměstnance byly kancelářské červené, židle pro zákazníky černé pružící s kovovou konstrukcí.

Ve slovenské Nitře dostal za úkol roku 1999 interiérové řešení firmy a restaurace. Pracovní stoly v kancelářích měly desky v barvě dřeva, hranaté nebo zaoblené rohy a spodní nosná část byla z černých desek. Tyto stoly byly doplněny o židle se zeleným nebo vzorovaným čalouněním. Ke stolům patřily nízké skříňky umístěné u zdí. Restaurace byla opatřena klasickými dřevěnými stoly a židlemi s čalouněným hnědým sedákem. Také navrhl obytné místnosti pro spaní, kuchyňku a barový kout s vysokými barovými židlemi. Židle byly kovové lesklé s tmavým kulatým čalouněným sedákem a s kovovou opěrkou. Použito bylo tmavé dřevo. Nad linií barové plochy byly skupiny zrcadel uskupené do trojúhelníkových tvarů.

V roce 2000 se zabýval vstupní halou úřadu v Brně. Nábytek ze dřeva byl ponechán v přírodní barvě, horní plochy byly vždy zaoblené a fungovaly také jako pulty. Stoly byly doplněny o pevné plastové židle se zeleným čalouněným sedákem a opěradlem. U stěn se nacházely vysoké skříně se zrcadly a s úložným prostorem.

Také zařizoval lékařskou ordinaci. Zde byly umístěny vysoké skříně i malé skříňky a poličky, pracovní stoly a úložný prostor se zásuvkami pro ukládání karet se zdravotní dokumentací pacientů. Vše ve světle zelené barvě se tmavšími zelenými hranami. Na tomto projektu pracoval kolem roku 2000.

Pracoval také na řešení interiérů v domově důchodce v Praze roku 2000. Nejdříve byl požadavek na vybavení společenské místnosti v této instituci, po úspěšné realizaci dostal další nabídky – vybavení pokojů pro seniory i personál, zázemí a sklady.⁹⁰

⁹⁰ Fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

8.2.2 Soukromé interiéry

V roce 1997 pracoval na zakázce pro manžele z Brna, kteří požadovali přestavbu kuchyně (*Obr. 34*). Kuchyň byla navržena ve světlém dřevě s tmavými úchytkami, některá horní dvířka byla se skly, pracovní plocha měla barvu tmavě modrozelená. Realizace obsahovala i výměnu spotřebičů za nové.

Mezi lety 1999–2000 se věnoval další rekonstrukci kuchyně, která byla realizována v tmavém dřevě, skříňky měly kulaté úchytky a linka byla šedá se vzorem kamene. Horní skříňky kombinovány sklem.⁹¹

⁹¹ Fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

9. ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit co nejvíce informací o architektu Mojmiru Stupňánkovi a vytvořit ucelené monografické dílo pojednávající o tomto brněnském návrháři nábytku, které doposud nebylo zpracováno. Práce se zabývá detaily života pouze okrajově, hlavní důraz je kladen na tvorbu. Jednalo se především o tři hlavní kategorie: práce konstruktéra ve VVÚN, působení ve funkci návrháře ve stejném podniku a poté jeho činnost v rámci vlastního ateliéru. Následovalo rozčlenění na další skupiny dle typologie nábytku pomocí materiálů z archivu Mojmíra Stupňánka, který obsahoval katalogové listy a fotky jeho návrhů. Výsledný text byl doplněn o obrazové přílohy pro lepší orientaci a přesnou ukázkou toho, jak návrh (či model) ve skutečnosti vypadal.

Na základě získaných informací z časopisů a knih se podařilo zařadit tvorbu Mojmíra Stupňánka do historického kontextu průmyslového designu a jeho vývoje v poválečné době a dalších letech.

Resumé

Bakalářská práce *Architekt Mojmír Stupňánek* se pokouší zařadit činnost tohoto architekta do historických souvislostí designu nábytku, a především shromáždit informace o jeho tvorbě. Vizualní materiály poskytnuté autorem umožnily jeho tvorbu přesně roztrdit do celků.

Na základě předem daných požadavků se podařilo sepsat informace o Mojmíru Stupňánkovi mapující jeho život a především tvorbu. Záměr práce, tedy vytvoření monografického díla o tomto brněnském architektu a návrhři, byl z velké části splněn a pro další studie může být práce použita jako výchozí materiál.

Summary

This bachelor's diploma thesis Mojmír Stupňánek, architect, tries to place the work of this architect into the historical frame of furniture design, and collect the information about his work. Thanks to the visual materials provided by the designer, his work could be sorted into units according to furniture typology.

As requested, the data about Mojmír Stupňánek were collected to map out his life and mainly his work. The aim of the thesis, to create a monography of this architect from Brno, was achieved and its findings may be used in further research.

Seznam vyobrazení

- Obr. 1 *Fotografie Mojžíra Stupňánka z roku 1986. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 2 *Expozice obsahující návrhy Mojžíra Stupňánka sedícího na jedné ze svých klekaček. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 3 *Ocenění – titul vzorného pracovníka VVÚN z roku 1983 udělený za dosažené výsledky v soutěži. Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 4 *Diplom pro nejlepšího zlepšovatele VVÚN z roku 1985. Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 5 *Klekačka s bederní podpěrrou. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 6 *Klekačka s posuvy sedáku a opěraku. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 7 *Sériově vyráběná klekačka Roto, 1984. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 8 *Klekačka Balans–Roto, 1986, kopie dánské klekačky z řady Balans. Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 9 *Katalogový list z VVÚN, stohovatelné židle z vrstveného dřeva – Rodo, Ponto, Kora. Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.*
- Obr. 10 *Katalogový list z VVÚN s lamelovým programem a jídelním setem; reálná fotografie části programu, 1984. Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.*

- Obr. 11 *Katalogový list z VVÚN obsahující lamelový program Sani a reálná fotografie části programu, 1985.* Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 12 *Polokřeslo Axo, 1986.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 13 *Polokřeslo Tempo, 1986.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 14 *Houpací odpočivné křeslo Kamelot, 1988.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 15 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Mondo a reálná fotografie, 1985.* Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 16 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Puro a reálná fotografie, 1984.* Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 17 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Atest a reálná fotografie, 1983.* Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 18 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Matros a reálná fotografie, 1985.* Zdroj: archiv Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 19 *Jídelní set „A“, 1983.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 20 *Nábytkový soubor Prachatice, varianta pro kuchyně. 1984.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 21 *Nábytkový soubor Prachatice, varianta pro pokoj, 1984.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 22 *Část katalogu z výstavy Nábytek made in Brno konané na Špilberku, 2014–2015.* Zdroj: archiv Dagmar Koudelkové.
- Obr. 23 *Expozice obsahující lamelový program Mojžíra Stupňánka, výstava Nábytek made in Brno, 2014–2015.*
Zdroj: <http://www.spilberk.cz/vystava/nabytek-made-in-brno/>

- Obr. 24 *Skříňka a psací stůl, 1996.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 25 *Celočalouněná křesla, 1996.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 26 *Lamelový program s textilním výpletem, 1997.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 27 *Expozice nábytku na veletrhu Mobis, 1998.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 28 *Interiér banky v Kroměříži, 1991.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 29 *Expozice kancelářského nábytku na veletrhu Fibex, 1992.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 30 *Interiér poboček České spořitelny, 1993.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 31 *Interiér České spořitelny v Praze, 1995.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 32 *Prodejna Elektro Spáčil.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 33 *Řešení dvou aul kulturních institucí na Slovensku, 1995–1996.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.
- Obr. 34 *Soukromá zakázka na přestavbu kuchyně, 1997.* Zdroj: fotografie z archivu Mojžíra Stupňánka.

Seznam použité literatury

HOROVÁ, Anděla. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5

KARASOVÁ, Daniela. *Geneze designu nábytku*. V Praze: Uměleckoprůmyslové museum, 2012. ISBN 978-80-7101-103-3.

BREGANTOVÁ, Polana, Rostislav ŠVÁCHA a Marie PLATOVSKÁ. *Dějiny českého výtvarného umění*. VI, 1958/2000. Praha: Academia, 2007. ISBN 9788020014888.

Periodika

KADLEC, Jaroslav. 20 let Vývoje nábytkářského průmyslu. *Domov*. 1975, roč. 1975, s. 14-19.

RAISER, Jaroslav. Vývoj nábytku a vývoj nábytkářského průmyslu. *Domov*. 1976, roč. 1976, č. 5, s. 15-21.

KADLEC, Jaroslav. Mezinárodní veletrh spotřebního zboží Brno '76. *Domov*. 1976, roč. 1976, č.6, s. 15-17.

UHLÍŘ, Alois. Vývoj tvarů a konstrukce nábytku. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984, roč. 1984, č. 107, s. 7-13.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984, roč. 1984, č. 108, s. 44-48.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985, roč. 1985, č. 113, s. 45-48.

KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 16. MVSZ. *Domov*. 1985, roč. 1985, č. 6, s. 15-20.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1986, roč. 1986, č. 115, s. 20-22.

KADLEC, Jaroslav. Nábytek na 17. MVSZ. *Domov*. 1986, roč. 1986, č. 6, s. 32-40.

KADLEC, Jaroslav. XVIII ročník Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží Brno 87. *Domov*. 1987, roč. 1987, č. 6, s. 31-40.

UHLÍŘ, Alois. Nábytek z tvorby VVÚN na 18. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1987, roč. 1987, č. 120, s. 25-29.

UHLÍŘ, Alois. Nábytek z tvorby VVÚN na XIX. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1988, roč. 1988, č. 125, s. 50-53.

KADLEC, Jaroslav. Nábytek na MVSZ Brno 1988. *Domov*. 1988, roč. 1988, č. 6, s. 7-18.

STUPŇÁNEK, Mojmir. Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský Brno na MVSZ. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1990, roč. 1990, č. 129, s. 25-27.

Textové přílohy

Životopis v datech

- *studium:*

- 1968-1971 - odborné učiliště UP Rousínov, obor Stolař
- 1971-1975 - Uměleckoprůmyslová škola Brno, obor Konstrukce a tvorba nábytku
- 1976-1981 - VUT Brno, fakulta architektury

- *praxe:*

- 1975-1976 - VNP Brno, konstruktér
- 1983-1990 - VVÚN Brno, návrhář nábytku
- od roku 1990 - na volné noze, vlastní ateliér I.N.D. – projekty interiéru a design nábytku

- *členství:*

- člen OA
- člen Asociace interiérové tvorby/AIT

- *dílo:*

- návrhy a realizace 1983-1990 ve VVÚN Brno
- 1983 - návrhy stolových setů a židlí pro Jitonu Soběslav – modely vystaveny na Drevounii v Bratislavě
- 1984 - návrhy skříňkového nábytku pro obytné prostory pro Jitonu závod Prachatice – celý program včetně jídelních setů vystaven na MVSZ Brno
- 1984 - klekačka ROTO, výrobce TON Bystřice pod Hostýnem
- 1985 - čalouněné soupravy ve třech variantách pro Jitonu Soběslav + stolový nábytek, 15 variant modelů, vystaveno na MVSZ Brno
- 1985 - lamelový program MONO pro TON Bystřice pod Hostýnem, vystaveno na MVSZ Brno
- 1986 - lamelový program křesel a židlí pro TON, závod Holešov, vystaveno na MVSZ Brno
- 1987 - čalouněné sedací soupravy, tři varianty pro UP Rousínov, vystaveno na MVSZ Brno
- 1988 - lamelový program židlí s variantami klekaček pro TON, závod Holešov, vystaveno na MVSZ Brno
- 1989 - kancelářský nábytkový program pro Interiér závod Telč, realizováno ve výrobě
- 1990 - solitérní nábytek a interiéry

Seznam publikační činnosti architekta

STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek z tvorby VVÚN na 15. MVSZ v Brně. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1984, roč. 1984, č. 108, s. 44-48.

STUPŇÁNEK, Mojmir. Ze skandinávského veletrhu. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985. Ročník 1985, č. 111, s. 6-8.

STUPŇÁNEK, Mojmir. Nábytek VVÚN na 16. MVSZ Brno 1985. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1985, roč. 1985, č. 113, s. 45-48

STUPŇÁNEK, Mojmír. Nábytek z vrstveného dřeva u nás a v zahraničí. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1986, roč. 1986, č. 115, s. 20-22.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Skandinávský veletrh nábytku – Kodaň 1988. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1988. Ročník 1988, č. 126, s. 90-93.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Výzkumný a vývojový ústav nábytkářský Brno na MVSZ. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1990, roč. 1990, č. 129, s. 25-27.

STUPŇÁNEK, Mojmír. Veletrh nábytku v Kodani. *Rozhledy: Technické zprávy Vývoje nábytkářského průmyslu Brno*. 1990. Ročník 1990, č. 129, s. 50-53.

Obrazové přílohy

Obr. 1 *Fotografie Mojmíra Stupňánka z roku 1986*

Obr. 2 *Expozice obsahující návrhy Mojmíra Stupňánka sedícího na jedné ze svých klekaček*

Obr. 3 *Ocenění – titul vzorného pracovníka VVÚN z roku 1983 udělený za dosažené výsledky v soutěži*

Obr. 4 *Diplom pro nejlepšího zlepšovatele VVÚN z roku 1985. Zdroj: archiv Mojmíra Stupňánka.*

Obr. 5 *Klekačka s bederní
podpěrou.*

Obr. 6 *Klekačka s posuvy sedáku a
opěráku.*

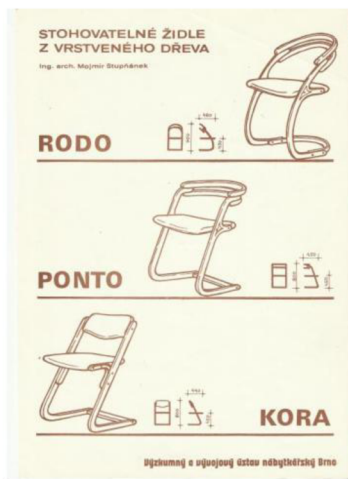
Obr. 7 *Sériově vyráběná klekačka
Roto, 1984.*

Obr. 8 *Klekačka Balans–Roto,
kopie dánské klekačky
z řady Balans*

Obr. 9 *Katalogový list z VVÚN, stohovatelné židle z vrstveného dřeva – Rodo, Ponto, Kora.*

Obr. 10 *Katalogový list z VVÚN s lamelovým programem a jídelním setem; reálná fotografie části programu, 1984.*

Obr. 11 *Katalogový list z VVÚN obsahující lamelový program Sani a reálná fotografie části programu, 1985.*

Obr. 12 *Polokřeslo Axo, 1986.*

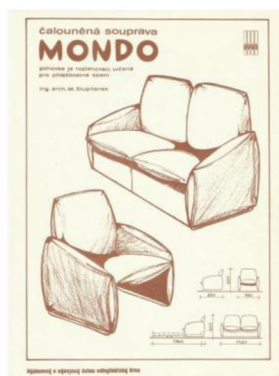
Obr. 13 *Polokřeslo Tempo, 1986.*

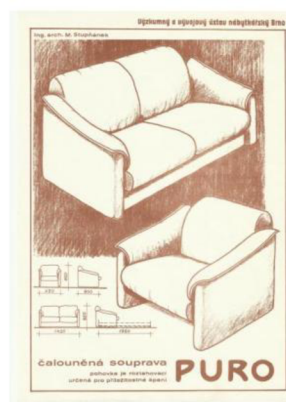
Obr. 14 *Houpací odpočivné křeslo Kamelot, 1988.*

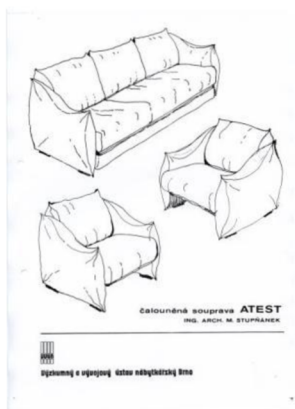
Obr. 15 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Mondo a reálná fotografie, 1985.*

Obr. 16 *Katalogový list z VVÚN sedací soupravy Puro a reálná fotografie, 1984.*

Obr. 17 *Katalogový list z VVÚN
sedací soupravy Atest a
reálná fotografie, 1983.*

Obr. 19 *Jídelní set „A“, 1983.*

Obr. 18 *Katalogový list z VVÚN
sedací soupravy Matros a
reálná fotografie, 1985.*

Obr. 20 *Nábytkový soubor
Prachovice, varianta pro
kuchyně. 1984.*

Obr. 21 *Nábytkový soubor
Prachatice, varianta pro
pokoj, 1984.*

Obr. 22 *Část katalogu z výstavy
Nábytek made in Brno
konané na Špilberku,
2014–2015.*

Obr. 23 *Expozice obsahující
lanelový program Mojmir
Supřánka, výstava Nábytek
made in Brno.*

Obr. 24 *Skříňka a psací stůl, 1996.*

Obr. 25 *Celočalouněná křesla, 1996.*

Obr. 26 *Lamelový program s textilním výpletem, 1997.*

Obr. 27 *Expozice nábytku na veletrhu Mobis, 1998.*

Obr. 28 *Interiér banky v Kroměříži, 1991.*

Obr. 29 *Expozice kancelářského nábytku na veletrhu Fibex, 1992.*

Obr. 30 *Interiér poboček České spořitelny, 1993.*

Obr. 31 *Interiér České spořitelny v Praze, 1995.*

Obr. 32 *Prodejna Elektro Spáčil.*

Obr. 33 *Řešení dvou aul kulturních institucí na Slovensku, 1995–1996.*

Obr. 34 *Soukromá zakázka na přestavbu kuchyně, 1997.*

Výběrový soupis díla

ROK	NÁZEV/ZAKÁZKA	VÝROBCE
1983	Jídelní sety a židle	Jitona Soběslav
1983	Jídelní set „A“	Jitona Soběslav
1983	Čalouněná souprava <i>Atest</i>	UP závod Bučovice
1983	Čalouněný nábytek	UP závod Bučovice
1984	Jídelní sety	–
1984	Lamelové programy	–
1984	Stoly	Jitona Soběslav
1984	Univerzální nábytkový soubor <i>Prachatice</i>	Jitona Soběslav
1984	Skříňový nábytek	Jitona Prachatice
1984	Klekačka <i>Roto</i>	TON Bystřice pod Hostýnem
1984	Čalouněná souprava <i>Puro</i>	UP závod Bučovice
1984	Čalouněný nábytek	UP závod Bučovice
1985	Čalouněná souprava <i>Matros</i>	UP závody Rousínov
1985	Židle <i>Kora</i>	–
1985	Čalouněný nábytek	–
1985	Lamelový jídelní stůl	–
1985	Klekačky	–
1985	Lamelový program <i>Sani</i>	–
1985	Čalouněná souprava <i>Mondo</i>	UP závod Bučovice
1985	Lamelový program <i>Mono</i>	TON Bystřice pod Hostýnem

1985	Stoly	Jitona Soběslav
1985	Čalouněné soupravy	Jitona Soběslav
1986	Klekačka <i>Balans-Roto</i>	–
1986	Polokřeslo <i>Axo</i>	–
1986	Polokřeslo <i>Tempo</i>	–
1986	Lamelový program křesel	TON závod Holešov
1986	Lamelový program židlí	TON závod Holešov
1987	Čalouněné soupravy	UP závod Rousínov
1988	Křeslo <i>Kamelot</i>	–
1988	Lamelový program židlí	TON závod Holešov
1988	Klekačky	TON závod Holešov
1989	Kancelářský nábytkový program	Interiér Praha, závod Telč
1991	Interiér banky v Kroměříži	I.N.D.
1992	Kancelářský nábytek	I.N.D.
1992	Skříň a čalouněná křesla	I.N.D.
1993	Interiér České spořitelny, Rajhrad	I.N.D.
1993	Interiér České spořitelny, Křídlovická ulice	I.N.D.
1993	Interiér České spořitelny, Židlochovice	I.N.D.
1993	Interiér banky v Holešově	I.N.D.
1994	Kancelářský nábytek	I.N.D.
1995–2012	Interiér České spořitelny, Praha Chodov	I.N.D.
1995–1996	Auly, Slovensko	I.N.D.
1996	Interiér firmy Osna, Ostrava	I.N.D.
1996	Soliterní nábytek	I.N.D.

1997	Lamelový program	I.N.D.
1988	Lamelová polokřesla	I.N.D.
1988	Solitérní nábytek	I.N.D.
1999	Interiér restaurace, kanceláří a pokojů	I.N.D.
1999-2000	Rekonstrukce kuchyně	I.N.D.
2000	Vstupní hala úřadu v Brně	I.N.D.
2000	Interiéry domova důchodců, Praha	I.N.D.
~2001	Lékařská ordinace	I.N.D.